

przykładem obcej obecności tutaj było funkcjonowanie w 1935 r. litewskiego rezydenta².

T. Grabarczyk jest niekonsekwentny przy ustalaniu imienia i nazwiska osób kierujących poszczególnymi sekcjami Oddziału VI Informacyjnego Sztabu Generalnego w 1918 r. Na stronie 10 podano tylko nazwisko w pełnym brzmieniu i inicjał imienia, a na dalszych stronach spotykamy pełne brzmienie imienia i nazwiska ludzi związanych z polskimi strukturami wywiadu.

Mimo wielu niedociągnięć, publikacja T. Grabarczyka zawiera wiele cennych informacji, które zachęcają do dalszych wnikliwszych badań nad syntetycznym ujęciem problemu polskich służb specjalnych na Pomorzu. Nie wszystkie aspekty z działalności Ekspozytury Nr 3 zostały wyjaśnione, jednak niniejsza praca stanowi ważne ogniwo w ich poznaniu.

ARTUR JENDRZEJEWSKI

PAP Słupsk

* * *

***Ostatnia wachta – Mokransy, Katyń, Charków...* Redakcja: zespół pod kierownictwem Jerzego Przybylskiego, Dowództwo Marynarki Wojennej i Muzeum Marynarki Wojennej, Gdynia 2000, ss. 177+16 nlb. (ilustr.)**

Piśmiennictwo dotyczące polskiej Marynarki Wojennej zostało wzbogacone o pracę zbiorową pt. *Ostatnia wachta – Mokransy, Katyń, Charków...*, która ukazała się w 2000 roku wysiłkiem zespołu pod kierownictwem naukowym Jerzego Przybylskiego. W skład tego zespołu weszli: Jerzy Chłopecki, Ryszard Kuraż, Andrzej Spaniły i Zbigniew Wojciechowski.

Omawiana książka porusza bardzo bolesny rozdział w dziejach polskiej Marynarki Wojennej. Jest ona poświęcona pamięci oficerów, podchorążych, podoficerów i marynarzy zamordowanych na Wschodzie w latach 1939-1940. Miejscami kaźni, a zarazem pomnikami męczeństwa i symbolami pamięci zamordowanych są: Mokransy (wrzesień 1939 r.), Katyń i Charków (kwiecień – maj 1940 r.).

Prezentowana praca zawiera artykuły dotyczące tej problematyki, opublikowane na łamach polskich czasopism wydawanych w kraju i za granicą w latach 1968-1993. Zamieszczono w niej również niezwykle cenne meldunki: szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej (KMW) kontradmirała Jerzego Świrskiego i dowódcy

² J. Widacki, *Wywiad litewski w latach trzydziestych XX wieku jako przeciwnik wywiadu Korpusu Ochrony Pogranicza*, Wojskowy Przegląd Historyczny 1995, nr 3-4.